

15.6.2021

Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä

Kajaanintie 50

90220 Oulu

Viite:

Lupahakemus poiketa työaikalain 5 § ja 25 §:n säännöksistä 4.5.2021 (saapumispvm)

Lisäselvitys 4.6.2021

TYÖSUOJELUN POIKKEUSLUPA

Työnantaja	Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
Toimipisteet	PPSHP ensihoidon toimialue; Asemapaikat Raahe, Siikajoki, Kalajoki, Ylivieska, Sievi, Oulainen, Haapajärvi, Nivala, Haapavesi, Pyhäjärvi, Kärsämäki, Siikalatva, Taivalkoski, Kuusamo, Muhos, Utajärvi ja Vaala
Voimassaoloaika	1.1.2022-31.12.2023
Päätös	Myönnetään
Hakemuksen perustelu	<p>Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri tuottaa 1.1.2022 alkaen ensihoitopalvelut Pohjois-Pohjanmaan alueella. Vuoden 2021 loppuun asti ensihoitopalvelun tuottavat alueella Jokilaaksojen pelastuslaitos sekä Oulu-Koillismaan pelastuslaitos. Edellä mainittujen pelastuslaitosten ensihoidon henkilöstön on suunniteltu siirtyvän liikkeen luovutus periaatetta noudattaen Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirille 1.1.2022.</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri hakee lupaa poiketa työaikalain (872/2019) 39 § 1. momentin 1. kohdan mukaisesti työaikalain säännöksistä ensihoitajien ja ensihoitoesihenkilöiden sekä ensihoidon sijaisten säännöllisen työajan järjestämiseksi 1.1.2022 alkaen.</p> <p>Ensihoitajien ja ensihoitoesihenkilöiden työ on laadultaan sellaista, että sitä tehdään aika ajoin sen vuorokautisen työajan kuluessa, jona työntekijän on oltava valmiina työhön.</p> <p>Hakemus koskee ensihoitajia ja ensihoitoesihenkilöitä (yhteensä 202 henkilöä) sekä toiminnan sujuvuuden kannalta riittävää määrää sijaisia, jotka</p>

15.6.2021

työskentelevät seuraavilla asemapaikoilla: Raahe, Siikajoki, Kalajoki, Ylivieska,

Sievi, Oulainen, Haapajärvi, Nivala, Haapavesi, Pyhäjärvi, Kärämäki, Siikalatva, Taivalkoski, Kuusamo, Muhos, Utajärvi ja Vaala.

Työnantaja hakee ensihoitajille ja ensihoitoesihenkilöille poikkeuslupaa siten, että keskimääräinen viikkotyöaika on 40 tuntia enintään 52 viikon tasoittumisjakson aikana ja työvuoro on enintään 24 tuntia. Edellä mainitulla henkilöstöllä on mahdollisuus teettää myös lyhyempiä työvuoroja tarvittaessa, kuten koulutusten ja ns. päiväyksiköiden toiminnan järjestämiseksi.

Työnantaja kertoo hakemuksessaan järjestävänsä ensihoitajien ja ensihoitoesihenkilöiden työvuorojen aikaisen päivittäisen ohjelman siten, että tehollista työaika muodostuu enintään 12 tuntia 24 tunnin työvuoroissa ja enintään 9 tuntia 12 tunnin työvuoroissa. Työvuorot suunnitellaan kokonaisuudessaan ja pidemmällä aikavälillä niin, että tehollisen työajan keskimääräinen osuus ei työvuorojen aikana kasva kohtuuttoman suureksi eikä kuormita ensihoitajia ja ensihoitoesihenkilöitä liikaa. Työntekijöiden kuormittumista seurataan ja siihen reagoidaan siten, ettei aktiivisuuden enimmäismäärä ylittyisi. Korvaava vuorokautinen lepoaika annetaan työaikalain säännösten mukaisesti. Työnantaja huolehtii siitä, että työvuoron pituus huomioiden työvuorojen väliin jää riittävä lepoaika palautumiseen.

Pääsääntöisen työvuororytmin ohella ammattitaidon ja -pätevyyden ylläpitämiseksi välttämättömät koulutus- ja harjoitustilaisuudet toteutetaan enintään kahdeksan tunnin pituisina työvuoroina. Työnantaja toivoo lupaehtojen mahdollistavan työvuorojen vaihdot vähäisissä määrin, jotta mahdollisuus äkillisiin muutostilanteisiin reagoimiseen säilyy joustavana niin työntekijän kuin työnantajan näkökulmasta. Työnantaja pitää edellä mainittua työaikajärjestelyä taloudellisena ja työtehtävien järjestelyjen kannalta tarkoituksenmukaisena. Työnantaja tuo esille myös henkilöstön työtyytyväisyyttä ja -hyvinvointia lisäävän seikan, kun työtehtäviä voidaan jaksoittaa työvuoron eri aikoihin. Käytettävät työvuorosuunnitelmat mahdollistavat myös riittäväksi katsottavat lepoajat työvuoron aikana.

Työnantaja toimitti lisäselvityksenä ajalta 1.1.-23.5.2021 Oulu-Koillismaan pelastuslaitoksen asemien ja ajalta 1.1-31.3.2021 Jokilaaksojen pelastuslaitoksen asemien yksikkökohtaiset käyttöasteet.

Oulu-Koillismaan pelastuslaitoksen asemien käyttöasteet vaihtelivat 22,1 ja 31 %:n välillä. Oulu-Koillismaan pelastuslaitoksella yhden vuoron aikana keskimäärin asemapalvelustehtäviin kuluu aikaa 30-45 min/vuoro. Jokilaaksojen pelastuslaitoksen asemien yksikkökohtaiset käyttöasteet vaihtelivat ollen alimmillaan 14 % ja korkeimmillaan 34,4 %.

15.6.2021

Lisäselvityksessään työnantaja kertoi 12 tunnin työvuorojen suhteellisen osuuden olevan enintään 30% kaikista työvuoroista. Uusia 24 tunnin yksiköitä tulisi hakemuksen mukaisen poikkeuslupapäätöksen myötä kolme ja 12 tunnin

yksiköitä yksi lisää. Aiempaan tilanteeseen verraten 12 tunnin vuorojen suhteellinen osuus olisi vuonna 2022 nykyistä pienempi.

Päätöksen perustelu

Aluehallintovirasto voi myöntää luvan poiketa työaikalain 5 § ja 25 §:n säännöksistä vain, jos työ on laadultaan sellaista, että sitä tehdään vain aika ajoin sen vuorokautisen työajan kuluessa, jona työntekijän on oltava valmiina työhön.

Päätöksen kohteena oleva ensihoidon henkilöstö suorittaa tehtäviään vain aika ajoin työvuoron kuluessa. Näin ollen työ on lähtökohdiltaan sellaista, johon työaikalain 39 §:n momentin 1 kohdassa tarkoitettu poikkeuslupa voidaan myöntää. Työnantajan toimittaman lisäselvityksen mukaan alkuvuoden 2021 käyttöasteet ovat olleen normaalitasolla, joten edellytykset luvan myöntämiselle ovat olemassa.

Työnantajan hakemat pääasialliset poikkeukset työaikalain säännöksistä liittyvät vuorokautisen ja viikoittaisen työajan pituuteen. Työaikasuojelullisesti on mahdollista sallia enintään 12 tunnin tehollinen työaika 24 tunnin vuorossa, kun tällaista vuoroa seuraa 72 tunnin lepoaika. Vastaavasti tehollinen työaika on syytä rajata yhdeksään (9) tuntiin 12 tunnin vuorossa, jotta luvan edellytykset aika ajoin tehtävästä työstä säilyvät. Tällä järjestelyllä turvataan riittävä palautuminen. Tämä vastaa myös aiemmin myönnettyjä poikkeuslupia ja vakiintunutta käytäntöä. Viikkotyöaika koskeva ehto on myönnetty hakemuksen mukaisena eikä se poikkea työaikalain pääsäännöstä.

Koska luvan alaisessa työssä sallitaan poikkeaminen lain pääsäännön mukaisesta työajasta vain silloin, kun työtä tehdään aika ajoin, katsoo työsuojeluviranomainen, että lupaehdossa tulee määritellä tehollisen työajan käsite. Tehollista työaika voidaan ajatella olevan kaikki työaikalain tarkoittama sellainen työ, jota työntekijä tekee työnantajan aloitteesta. Näin pelkkä oleskelu työpaikalla tai käytettävissä olo ei ole tehollista työaika. Työnantajan tulee huomata, että tähän aikaan voi kuulua muukin työskentely kuin hakemuksessa ilmoitettu käyttöastetta kuvaava työ.

Työsuojeluviranomainen katsoo, että luvassa sallittujen vuorojen jälkeiseen aikaan sijoitettavan irrallisen ylityön määrää on työaikasuojelullisista syistä tarpeen rajoittaa määrällisesti vuositasolla, jotta riittävä palautuminen turvataan pääsääntöisesti. Ylityön korvauskäytäntö noudattaa vakiintunutta linjaa ja työaikalain pääsääntöä.

Työsuojeluviranomainen katsoo, että tärkein työaikasuojelun turvaava elementti on riittävän pitkä lepoaika poikkeuksellisen pitkän työvuoron jälkeen. Tällä tavoin varmistetaan myös se, ettei säännöllinen työaika 24 tunnin vuoroissa ylitä viikkotasolla 48 tuntia. Vakiintuneen käytännön mukaan 24 tunnin vuoroa seuraa 72 tunnin vapaa. Työn tarkoituksenmukaiseksi järjestämiseksi tästä voidaan poiketa siten kuin lupaehdossa 7 on säädetty.

15.6.2021

Työsuojeluviranomainen katsoo, että tällä tavoin pystytään turvaamaan riittävä palautuminen.

Työsuojeluviranomainen katsoo, että työaika-suojelu edellyttää vuorojen vaihdon määrällistä rajoittamista vuositasolla, mutta ymmärtää työaika-suunnittelun joustavuuden edellyttävän, että vuorojen vaihdot ovat tarpeellinen keino työn äkillisiin muutoksiin reagoimiseksi. Myös näissä vuoronvaihtotilanteissa edellytetään 24 tunnin vuoron jälkeen vähintään 24 tunnin palautumista, jotta työaika-suojelu pystytään kaikissa tilanteissa turvaamaan.

Perustellun syyn vaatimus voi täytyä sekä työnantajan että työntekijän tarpeesta. Lupaehdolla viitataan kuitenkin siihen, ettei kyse ole tavanomaisesta työvuoron sijoittamisesta lepoajalle vaan sijoittamiselle pitää olla jokin erityinen syy.

Lupahakemuksessa on ilmoitettu, että työntekijöille on tarkoituksenmukaista aika-ajoin määrätä kuormittavuudeltaan toimistotyötä vastaavia koulutusvuoroja. Työsuojeluviranomaisen käsityksen mukaan näiden vuorojen voidaan katsoa palvelevan koko työyhteisön toimintaa, eikä niillä ole erityistä vaikutusta kuormitukseen. Työsuojeluviranomainen katsoo, että työaika-suojelu edellyttää näiden vuorojen määrällistä rajoittamista vuositasolla, mutta katsoo työvuorojen luonteen vuoksi, että näitä voitaisiin sijoittaa myös säännöllisen työvuoron yhteyteen. Tällöin kyse on säännöllisestä työajasta.

Lupaehdot

1. Säännöllinen työaika
  - a. Säännöllisen työvuoron pituus on haetun mukaisesti 12 tai 24 tuntia.
2. Työnantajan on varmistettava, että työ säilyy laadultaan aika ajoin tehtävänä luvan voimassaolon ajan.
3. Tehollinen työaika
  - a. Teholliseen työaikaan lasketaan kaikki työhön liittyvät tehtävät. Tehollista työaikaa ei ole aika, jona työntekijä saa itse päättää ajankäytöstään työpaikalla. Ajoneuvossa vietetty aika on kokonaisuudessaan tehollista työaikaa.
  - b. Tehollinen työaika saa olla enintään 12 tuntia 24 tunnin työvuorossa.
  - c. Tehollinen työaika saa olla enintään yhdeksän 9 tuntia 12 tunnin työvuorossa.
4. Säännöllinen työaika on enintään keskimäärin 40 tuntia enintään 52 viikon tasoittumisjaksossa.
5. Ylityö

15.6.2021

- a. Ylityötä on mahdollista sijoittaa työaikalain 17 § mukaisesti säännöllisten työvuorojen yhteyteen.
- b. Ylityötä saa sijoittaa lupaehdossa 6 mainitulle lepoajalle ennalta suunnitellusta työvuorosta irrallisena enintään 10 kertaa vuodessa.
- c. Ylityöstä, joka tehdään 24 tai 12 tunnin työvuoron lisäksi, maksetaan kahdelta ensimmäiseltä tunnilta 50 % ja sitä seuraavilta tunneilta 100 % korotettu palkka.

6. Lepoaika

- a. 24 tunnin työvuoroa tulee seurata aina vähintään 72 tunnin pituinen lepoaika ja sitä tulee edeltää aina vähintään 11 tunnin pituinen lepoaika.
- b. 12 tunnin työvuoroa on seurattava aina vähintään 24 tunnin pituinen lepoaika, paitsi jos 12 tunnin työvuoroja on enintään kaksi peräkkäin, 12 tunnin työvuoroa on seurattava aina vähintään 12 tunnin pituinen lepoaika.
- c. Työaikalain ja työehtosopimuksen sallimien työvuorojen lepoaikojen osalta noudatetaan, mitä niistä on säädetty tai työehtosopimuksella sovittu

7. Poikkeaminen lepoajoista

- a. Mainittua työvuoroja ja lepoaikoja koskevaa järjestelyä voidaan muuttaa poikkeuksellisesti työnantajan ja työntekijän sopiman, perustellusta syystä toteutettavan työvuoron vaihdon takia. Tässä tarkoitettuja vuorojen vaihtoja voi olla enintään 10 vuodessa. Vaihdetun työvuoron alkamista tulee edeltää ja sen päättymistä tulee seurata aina vähintään 24 tunnin pituinen lepoaika. Vuorojen vaihdon aiheuttama 72 tunnin pituisen lepoajan lyhentyminen on korvattava vastaavalla vapaalla tasoittumisjakson puitteissa.
- b. Lisäksi lupaehdossa 6 a ja b tarkoitetuille lepoajoille on mahdollista sijoittaa enintään kahdeksan (8) tunnin pituisia ammattitaidon ja -pätevyyden ylläpitämiseksi välttämättömiä koulutuksia ja harjoituksia.

Tässä lupaehdossa mainittujen työvuorojen tunnit on annettava vapaana tasoittumisjakson aikana. Mainittuja vuoroja saa olla vuodessa enintään 10. Tässä lupaehdossa mainitut vuorot on otettava huomioon jo työvuorosuunnittelussa.

Lupa ei oikeuta poikkeamaan soveltuvan työ- tai virkaehtosopimuksen säännöksistä, ellei sopimuksissa sitä mahdollisteta. Lupa ei myöskään oikeuta poikkeamaan muusta työnantajan toimintaa ohjaavasta normistosta.

15.6.2021

Muilta osin työn teettämisessä on työaikojen osalta noudatettava työaikalain ja sovellettavan työ- tai virkaehtosopimuksen säännöksiä.

Myönnetty poikkeuslupa voidaan peruuttaa, jos luvan myöntäminen on perustunut virheellisiin tietoihin tai olosuhteet ovat luvan myöntämisen jälkeen olennaisesti muuttuneet.

Mikäli poikkeusluvan myöntämisen perusteena olleet olosuhteet eivät ole myöntämisen jälkeen olennaisesti muuttuneet, työnantaja ja työaikalain 36 §:n 3 momentissa tarkoitettu työntekijöiden edustaja voivat sopia aluehallintoviraston myöntämän luvan tai vapautuksen jatkamisesta.

Päätöksen kohde	Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän ensihoitajat, ensihoitoesihenkilöt ja ensihoidon sijaiset, yhteensä 202 työntekijää.	
Kuuleminen	Päälouottamusmiehet Matleena Erkkilä, Jukka Kanto (Tehy ry) ja Pertti Henttu (Juko ry) sekä luottamusmiehet Juhani Sahlström (SPAL ry) ja Sami Granlund (Tehy ry) puoltavat työnantajan poikkeuslupahakemusta.	
Muutoksenhaku	Tähän päätökseen voi hakea muutosta vaatimalla oikaisua työneuvostolta.	
Lainkohdat	Laki työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista (400/2004) 9-10§ Työaikalaki (872/2019) 39 §	
Lisätietoja	Valvontasihteeri Jaana Asteljoki, puh. 029 5018 169, jaana.asteljoki@avi.fi	
	Lakimies	Aki Eriksson
	Valvontasihteeri	Jaana Asteljoki
Liite	Oikaisuvaatimusosoitus	
Jakelu	Työnantaja 2 kpl Luottamusmiehet	

Tämä asiakirja LSAVI/5220/2021 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LSAVI/5220/2021 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Asteljoki Jaana 15.06.2021 07:45

Ratkaisija Eriksson Aki 15.06.2021 08:28

OIKAISUVAATIMUSOSOITUS

Tähän päätökseen tyytymätön voi vaatia oikaisua työneuvostolta, mutta päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti. Oikeus oikaisuvaatimuksen tekemiseen on poikkeusluvan hakijalla ja sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa. Tähän on lisäksi oikeus työntekijöiden edustajilla ja työntekijöillä, joita on kuultu tai joita olisi pitänyt kuulla ennen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualueen poikkeuslupa-asiassa tekemää ratkaisua. Työntekijöiden edustajia, joilla on tämä oikeus vaatia oikaisua, ovat luottamusmies tai luottamusvaltuutettu sekä toissijaisesti työsuojeluvaltuutettu. Jollei työpaikalla ole tällaisia työntekijöiden edustajia, on oikaisuvaatimusoikeus työntekijällä, jota päätös koskee.

Määräaika oikaisuvaatimuksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää siitä päivästä, kun oikkeusluvan hakija on saanut päätöksestä tiedon, ja muiden oikaisuvaatimusten tekijöiden osalta siitä päivästä, kun päätös tai sen jäljennös on pantu nähtäväksi työpaikalle, tätä päivää määräaikaan lukematta. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, oikaisuvaatimusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä. Oikaisuvaatimuskirjelmän voi toimittaa työneuvostoon henkilökohtaisesti, asiamiestä käyttäen, lähetin välityksellä tai postitse taikka telekopiona. Oikaisuvaatimuskirjelmä on lähetettävä niin ajoissa, että se ehtii saapua perille mainitun määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Lähettäminen tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Työneuvoston yhteystiedot ovat:

Työneuvosto/ Työ- ja elinkeinoministeriö
Bulevardi 6 D
PL 32
00023 Valtioneuvosto
puh: 09 645 593
faksi: 09 645 597
sähköposti: tyoneuvosto@tem.fi

Oikaisuvaatimuskirjelmä on oikaisua vaativan tai, jollei hän itse ole sitä laatinut, sen laatijan allekirjoitettava. Siinä on mainittava oikaisua vaativan nimi sekä hänen laillisen edustajan tai asiamiehensä taikka avustajansa yhteystiedot sekä postiosoite. Myös mahdollinen muu osoite, johon asiaa koskevat, kehotukset, kutsut ja ilmoitukset voidaan oikaisua vaativalle lähettää, on ilmoitettava. Oikaisuvaatimuskirjelmään on liitettävä: tämä päätös, johon muutosta haetaan, asiamiehen valtakirja sekä ne asiakirjat, joihin oikaisua vaativa haluaa nojautua vaatimuksensa tueksi ja joita ei ole esitetty aikaisemmin.

Poikkeuslupia koskevat päätökset annetaan asianosaisille maksutta.